

Datum van
inontvangstneming

:

04/05/2023

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-170/23 – 1

Zaak C-170/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

20 maart 2023

Verwijzende rechter:

Landgericht Frankfurt am Main (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 maart 2023

Verweerster en appelante:

trendtours Touristik GmbH

Verzoeker en geïntimeerde:

SH

[OMISSIS]

Beslissing

In het geding tussen

trendtours Touristik GmbH [OMISSIS], [OMISSIS] Kriftel,

verweerster en appelante

[OMISSIS]

en

SH [OMISSIS],

verzoeker en geïntimeerde

[OMISSIS]

heeft de vierentwintigste civiele kamer van het Landgericht Frankfurt am Main (rechter in tweede aanleg Frankfurt am Main, Duitsland)

[OMISSIS]

op 13 maart 2023 beslist:

I. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, in de versie van 9 mei 2008, laatstelijk gewijzigd bij artikel 2, van wijzigingsbesluit 2012/419/EU van 11 juli 2012 (PB L 204, blz. 131) verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen betreffende de uitlegging van het Unierecht:

1. Moet artikel 12, lid 2, eerste volzin, van richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van verordening (EG) nr. 2006/2004 en van richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van richtlijn 90/314/EEG van de Raad (hierna: „richtlijn pakketreizen”) aldus worden uitgelegd dat de beëindigingsvergoeding van de organisator niet vervalt wanneer er ten tijde van de reis geen sprake meer is van aanzienlijke gevolgen van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden, zelfs wanneer er op een eerder tijdstip wel sprake is geweest van dergelijke omstandigheden die aanzienlijke gevolgen hadden gehad, of hangt het antwoord op de vraag of onvermijdbare en buitengewone omstandigheden aanzienlijke gevolgen voor de reis hebben alleen af van een beslissing op basis van een prognose op het tijdstip van de beëindigingsverklaring?
2. Voor het geval dat een beslissing op basis van een prognose doorslaggevend is, tot welk tijdstip moet de reiziger wachten tot hij zijn beëindigingsverklaring mag afgeven zonder een beëindigingsvergoeding te hoeven betalen, zelfs wanneer de aanzienlijke gevolgen van buitengewone en onvermijdbare omstandigheden achteraf achterwege blijven?

II. De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Motivering:

I.

Aan het geding liggen de volgende feiten ten grondslag:

Verzoeker heeft op 13 februari 2020 bij verweerster, een organisator, voor zichzelf en zijn echtgenote een pakketreis getiteld „(K)urlaub auf Gran Canaria”

2

(kuurvakantie op Gran Canaria) geboekt, die in de periode van 4 november 2020 tot en met 18 november 2020 zou moeten plaatsvinden. De reissom bedroeg 2 118,00 EUR. Verzoeker deed op verzoek van verweerster een aanbetaling ter hoogte van 423,60 EUR.

Op 2 september 2020 publiceerde het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Bondsrepubliek Duitsland een negatief reisadvies voor reizen naar de Canarische eilanden, omdat het aantal coronagevallen daar weer was toegenomen. Op grond van dat negatief reisadvies zag verzoeker bij brief van 3 september 2022 af van de reis.

Verweerster bracht vervolgens op grond van haar reisvoorwaarden een beëindigingsvergoeding aan verzoeker in rekening ter hoogte van in totaal 529,50 EUR en eiste van verzoeker een verdere betaling van 105,90 EUR, die verzoeker onder voorbehoud aan verweerster heeft betaald.

De door verweerster georganiseerde pakketreis vond plaats tijdens de overeengekomen periode.

Met zijn vordering voor het Amtsgericht Frankfurt am Main (rechter in eerste aanleg Frankfurt am Main, Duitsland) eiste verzoeker van verweerster de terugbetaling van zijn aanbetaling en het verder betaalde bedrag, derhalve de betaling van in totaal 529,50 EUR.

Dienaangaande heeft hij aangevoerd dat hij uit hoofde van het negatief reisadvies van het ministerie van Buitenlandse Zaken het recht had om af te zien van de reis.

Verweerster heeft aangevoerd dat verzoeker de overeenkomst te vroeg heeft beëindigd. Verzoeker heeft noch voor het tijdstip van zijn beëindigingsverklaring, noch voor de overeengekomen reisperiode voldoende feiten aangevoerd waaruit kan worden geconcludeerd dat de coronapandemie aanzienlijke gevolgen voor de reis zou hebben gehad. Evenmin heeft hij aantallen gevallen van corona aangevoerd, dan wel elementen aangevoerd met betrekking tot plaatselijke reisbeperkingen, meer bepaald met betrekking tot quarantainemaatregelen, uitgaansverboden, sluitingen van hotels of overige gesloten toeristische attracties.

Bovendien viel op het tijdstip van zijn beëindigingsverklaring niet te voorzien dat er op het tijdstip van de reis nog sprake zou zijn van de omstandigheden waarop het negatief reisadvies was gebaseerd. Verzoeker had integendeel met zijn beëindigingsverklaring moeten wachten om de verdere ontwikkelingen in de gaten te houden. Hij had op zijn vroegst vier weken voor het begin van de reis van zijn reis mogen afzien.

Het Amtsgericht heeft bij vonnis van 24 augustus 2021 de vordering toegewezen. Verzoeker zou op grond van zijn beëindigingsverklaring de aan verweerster betaalde bedragen kunnen terugvorderen. Verweerster heeft geen recht op een beëindigingsvergoeding. Er is sprake geweest van buitengewone omstandigheden in de zin van § 651h, lid 3, BGB. Het negatief reisadvies van het ministerie van

Buitenlandse Zaken vormde een voldoende indicatie van een gevaar voor de gezondheid dat verzoeker en zijn echtgenote niet behoeven te accepteren. Verzoeker heeft ook niet te vroeg de overeenkomst ontbonden. Hij mocht ervan uitgaan dat de pandemie zou voortduren en mocht er met een waarschijnlijkheid van 25 % van uitgaan dat er ook ten tijde van de reis sprake zou zijn van een aanzienlijk gevaar voor de gezondheid.

Verweerster heeft hoger beroep ingesteld tegen haar veroordeling.

De appelrechter heeft om te beginnen de behandeling van het geding geschorst wegens een verwijzingsbeslissing van het Amtsgericht Düsseldorf van 8 december 2021 (dossiernummer 37 C 270/21) tot en met het oordeel van het Hof in de procedure aldaar (dossiernummer C-776/21). De procedure voor het Hof is echter tussentijds zonder oordeel beëindigd (beslissing tot doorhaling van 3 november 2022).

II.

Ten gevolge van de beslissing van het Hof om zaak C-776/21 door te halen is de reden voor de schorsing van de behandeling in deze zaak vervallen. Thans bestaat bij de rechter veeleer de behoefte om de zaak zelf te verwijzen ter uitlegging van artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen.

1.

Volgens de aangevoerde feiten heeft verzoeker het op 2 september 2020 gepubliceerde negatief reisadvies aangegrepen om op 3 september 2020 af te zien van de reis in november 2020. Dat recent gepubliceerde negatief reisadvies zou voldoende aanleiding kunnen zijn voor een beëindigingsverklaring overeenkomstig § 651h, lid 1, juncto lid 3, BGB, die berust op artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen, indien een prognose op het tijdstip van de beëindigingsverklaring doorslaggevend is. Nochtans was er in de periode dat de reis werd uitgevoerd niet langer sprake van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden. De reis kon door verweerster zonder aanzienlijke gevolgen worden uitgevoerd.

Derhalve bestaat er verschil van mening over het tijdstip dat in aanmerking moet worden genomen met betrekking tot de vraag of er sprake is van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de pakketreis in de zin van artikel 12, lid 1, van de richtlijn pakketreizen respectievelijk § 651h, lid 3, eerste volzin, BGB.

Eenzijds wordt gesteld dat het tijdstip van de voorgenomen uitvoering van de reis doorslaggevend is, derhalve altijd dan wanneer de reis door de organisator uiteindelijk wordt geannuleerd of met aanzienlijke gevolgen wordt uitgevoerd omdat er sprake is van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden, en de organisator geen recht op vergoeding heeft, ongeacht of dat ten tijde van de beëindigingsverklaring van de reiziger reeds was te voorzien ([OMISSIS])

[verwijzingen naar de literatuur]; LG (Landgericht) Frankfurt am Main, uitspraak van 10 augustus 2021 – 24 blz. 31/21, BeckRS 2021, 23370; uitspraak van 14 oktober 2021 – 24 blz. 40/21, BeckRS 2021, 33155; LG Düsseldorf, RRA 2022, 30; AG (Amtsgericht) München, RRA 2022, 26 punt 21 f.; AG Aschaffenburg, uitspraak van 18 januari 2021 – 126 C 1267/20, BeckRS 2021, 3262 punt 8; AG Hannover, uitspraak van 29 oktober 2020 – 515 C 4994/20, BeckRS 2020, 30571 punt 21, zie eveneens de verwijzing van het BGH naar het Hof van 2 augustus 2022, dossiernummer X ZR 53/21; dossiernummer Hof C-584/22).

In dat geval zou in het omgekeerde geval, wanneer onvermijdbare en buitengewone omstandigheden geen aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de reis, het recht op vergoeding overeenkomstig artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen respectievelijk § 651h, lid 3 BGB ook niet moeten vervallen.

Hiervoor zouden ook de bewoordingen van artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen kunnen pleiten. De bewoordingen gaan immers alleen uit van de onvermijdbare en buitengewone omstandigheden in verband met de uitvoering van de reis en leggen geen verband met het tijdstip van de beëindigingsverklaring en een mogelijke prognose.

Anderzijds wordt gesteld dat de doorslaggevende factor zou moeten bestaan in een zogenoemde ex ante beoordeling op het tijdstip van de beëindigingsverklaring van de reiziger, om welke reden de ex ante beoordeling niet achteraf kan worden gewijzigd door latere gebeurtenissen. Daarbij wordt in wezen de rechtspraak van het BGH met betrekking tot § 651j van het BGB in de oude versie aangevoerd, volgens welke er op het tijdstip van de beëindiging sprake moet zijn geweest van overmacht, bijvoorbeeld gevaar voor lijf en leven van de reiziger met een waarschijnlijkheid van ten minste 1 op 4 (BGH, arrest van 15 oktober 2002 – X ZR 147/01 –, punt 11, juris). Deze rechtspraak is dan ook toepasselijk op § 651h, lid 3, BGB nieuwe versie, zodat aan de hand daarvan moet worden bepaald of – op grond van een prognose op het tijdstip van de beëindigingsverklaring – met een overwegende waarschijnlijkheid kon worden verwacht dat de reis zou worden afgezegd of aanzienlijke gevolgen zou ondervinden wegens corona ([OMISSIS] [verwijzingen naar de literatuur]; AG Frankfurt am Main, NJW-RR 2020, 1315 punt 22 e.v.; AG Köln, RRA 2021, 70, 71; AG München, RRA 2021, 85 e.v.; AG Duisburg, RRA 2021, 72 e.v.; zie eveneens BGH, verwijzing naar het Hof van 2 augustus 2022 – X ZR 53/21 –, punt 34, juris).

In het onderhavige geval is de beantwoording van deze vraag doorslaggevend voor de uitspraak.

Op het tijdstip van de beëindiging (op 2 september 2020) was er sprake van een negatief reisadvies voor het vakantiegebied. Het staat vast dat het bestaan van een officieel negatief reisadvies van het ministerie van Buitenlandse Zaken een sterke aanwijzing vormt voor aanzienlijke gevolgen voor de reis [OMISSIS] [verwijzing

naar de literatuur]. Ook de verwijzende rechter staat op het standpunt dat het bestaan van een negatief reisadvies de veronderstelling rechtvaardigt dat er sprake is van aanzienlijk gevolgen overeenkomstig § 651h, lid 3, eerste volzin, BGB (LG Frankfurt, uitspraak van 24 februari 2022 – 2-24 blz. 113/21 –, punt 23, juris en LG Frankfurt, uitspraak van 14 oktober 2021 – 2-24 blz. 40/21 –, punt 26, juris), tenminste wanneer – zoals in het onderhavige geval – er geen sprake was van aanknopingspunten dat het negatief reisadvies op korte termijn weer zou worden ingetrokken.

Wanneer daarentegen het standpunt wordt gevolgd dat het tijdstip van de feitelijke uitvoering van de reis doorslaggevend is, zouden in het onderhavige geval moeten worden ontkend dat er sprake was van aanzienlijke gevolgen voor de reis. Het staat vast dat het negatief reisadvies ten tijde van de reis niet meer bestond en dat de reis bijna zonder bezwaar kon worden uitgevoerd. Het negatief reisadvies voor de Canarische eilanden is op 24 oktober 2020 ingetrokken.

§ 651h, lid 3, BGB moet conform het primaire recht, in het licht van artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen, worden uitgelegd. Ook artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen is, net als § 651h BGB, niet voldoende duidelijk verwoord, zodat uitlegging door het Hof noodzakelijk is.

Indien een prognose op het tijdstip van de beëindigingsverklaring doorslaggevend is voor het antwoord op de vraag of een recht van vergoeding wegens aanzienlijke gevolgen van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden vervalt, rijst vervolgens de vraag tot welk tijdstip een reiziger moet afwachten voordat hij een beslissing mag nemen op basis van een prognose en mag verklaren dat hij de pakketreisovereenkomst opzegt, zonder dat hij een beëindigingsvergoeding zou moeten betalen. Wanneer verzoeker met zijn beëindigingsverklaring had gewacht tot tien dagen voor het begin van de reis, zou hij hebben kunnen zien dat er geen aanzienlijke gevolgen meer waren voor de uitvoering van de reis, omdat het negatief reisadvies op dat tijdstip werd ingetrokken. Wanneer verzoeker reeds op een eerder tijdstip had mogen ontbinden met het gevolg dat de beëindigingsvergoeding overeenkomstig § 651h, lid 3, BGB verviel, dan zou de prognose in zijn voordeel zijn uitgevallen. Het op 2 september 2020 uitgevaardigde negatief reisadvies zou immers nog hebben bestaan en de onvermijdbare en buitengewone omstandigheid zou nog niet zijn weggevallen. Aangezien volgens de algemene voorwaarden van veel organisatoren de beëindigingsvergoeding tot vier weken of een maand voor het begin van de reis slechts 20 – 25 % bedraagt, terwijl deze na dat tijdstip gestaag omhoog gaat, zou het gerechtvaardigd kunnen zijn dat de reiziger tot dat tijdstip mag beslissen of hij al dan niet de reis wil annuleren teneinde zijn financieel risico in het geval van een later wegvallen van de onvermijdbare en buitengewone omstandigheid beperkt te houden. In geval de reis 31 dagen voor het begin van de reis was geannuleerd zou verweersters beëindigingsvergoeding 25 % en vanaf de dertigste dag 55 % bedragen. In geval de reis 31 dagen voor het begin van de reis (4 oktober 2020) was geannuleerd, zou het negatief reisadvies van het ministerie van Buitenlandse Zaken nog hebben bestaan en zou ten grondslag hebben gelegen aan een

onvermijdbare en buitengewone omstandigheid in de zin van § 651h, lid 3, BGB met het gevolg dat verweerster geen recht heeft op een beëindigingsvergoeding.

[OMISSIS] [schorsing van de behandeling van de procedure]

[handtekeningen]

[OMISSIS]